

Rapport da gestiun e quen 2020

M E S S A D I

dalla suprastonza communal a al cussegl da vischnaunca

Preziau signur president
Preziadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

Introducziun

Il quen annual 2020 ei buns. El se presenta en media dils davos tschun onns. En cumparegliaziun cul preventiv vein nus era uonn puspei in ordvart positiv avanzament, quei ch'ei fetg legreivel. Il preventiv vegn mintgamai calculaus plitost a moda restrictiva, aschia ch'il bien resultat ei da guder cun ina certa precauziun. Naven da l'auter onn vegn il preventiv a s'avischinar pli fetg

allas cefras effectivas ed aschia sepresentar empau pli realistics. La consequenza ei ch'il spazi (la reserva) per eventualas expensas nunprevidas vegn pli pintga ch'ils onns precedents.

Per saver risguardar ils proxims onns tuttas investiziuns previdas eisi era stau necessari d'analisar e surluvrar il plan da finanzas. Quel vegn a sepresentar el futur cun novs principis, ils quals garanteschon in bien svilup progressiv en nossa vischnaunca ed ina sauna planisaziun da finanzas.

Nus vein buca saviu far tuttas investiziuns previdas egl onn 2020, aschia ch'ina u l'autra investiziun vegn segiramein aunc realisada el decuors dils proxims onns. Consequentamein vein nus giu dapli mieds liquids per pagar anavos crediturs (pagaments restonts). In ulteriur effect ei ch'ins ha buca stuiu empristar credits a liunga vosta, quei che vegn denton franc e segir a schabegiar ils proxims onns a vosta dallas grondas investiziuns previdas.

Il bien resultat dil quen 2020 dat la pusseivladad da far in ulteriur deposit ella prefinanziaziun per la sanaziun dil Center Fontauna, quei ch'ei da grond avantatg. Plinavon vein nus saviu far entginas amortisaziuns ordinarias supplementaras sin la facultad administrativa. Quella prefinanziaziun sco era igl augment dallas amortisaziuns vegnan ad esser in levgiament per ulteriurs quens annuals ella consequenza che la grevezia finanziaria el quen da gudogn e sperdita vegn a sesminuir.

Igl ei in fatg che l'atgna finanziaziun per persuna en nossa vischnaunca ei dapi onns sut la media dil cantun Grischun. A vosta digl ault pei da taglia, dallas grondas investiziuns che spetgan sin nus e dallas consequenzas dil coronavirus ch'ei buca aunc calculablas ei quei ina sfida. La suprastanza communal sesprova cun gronda atenziun e cun tutta breigia d'augmentar quella cifra da clav. Quei ei in impurtont pensum per haver in bien avegnir finanziel en nossa biala vischnaunca.

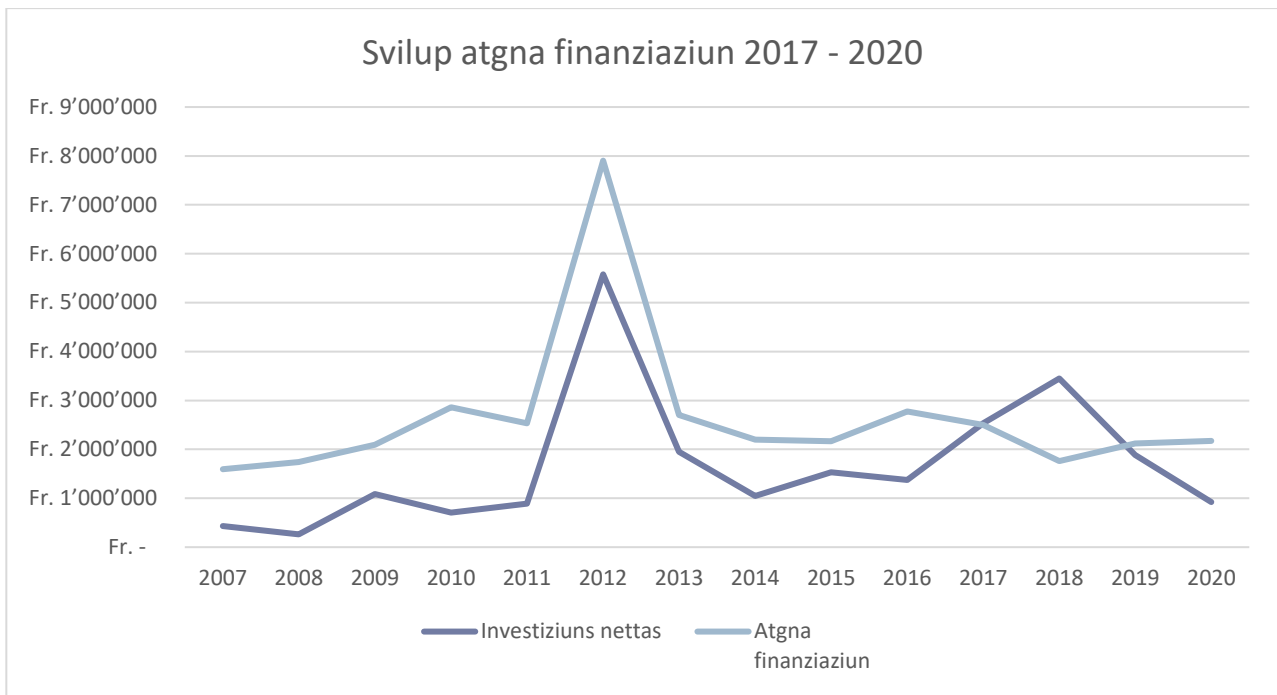
La suprastanza communal selegra d'astgar presentar uonn in bien quen e spera dad era saver far quei ils proxims onns.

Revisiun externa

La revisiun externa dil quen communal, dil Center da sport e cultura e dalla meglieraziun ei succedida sco ils onns precedents entras Confidar Fiduziaria SA. Ils revisurs Gion Friberg e Rudolf Caduff han confirmau en in rapport detagliu per mauns dalla cumissiun da gestiun e dalla suprastanza communal ch'il quen seigi vegnius menaus correctamein tenor las prescripziuns cantunales e communalas sco era las directivas generalas dalla presentaziun dalla contabilitad. Sin fundament dil pareri dalla revisiun externa e dallas examinaziuns dalla cumissiun da gestiun ei il quen vegnius repassaus comunablamein dalla cumissiun da gestiun e dalla suprastanza communal. Omisdus organs recamondan al cussegl da vischnaunca d'approbar il quen 2020.

Remarcas generalas tiel quen 2020

Il nivel dall'atgna finanziaziun digl onn vargau ha legreivlamein saviu vegnir mantenius el quen 2020 ed ei cun 2.176 milliuns francs buns. Ils motivs principals pil meglier resultat ein cunzun d'anflar en dapli recavs che budgetau.

Il quen da gudogn e sperdita 2020 siara cun cuosts da frs. 16'447'371.24 e recavs da frs. 16'553'276.77. Ordlunder resulta ina surpli da recavs da frs. 85'905.53.

Differents projects (p.ex. rempar Val Acletta, Via Acletta, Via Sogn Gions, canalisaziun Cavardiras) han saviu vegnir terminai entochen la fin 2020, aschia ch'igl ei vegniu entschiet el quen 2020 ad amortisar quellas investiziuns. Sebasond sin la decisiun dallas votantas e dils votants dils 27 da settember 2020 d'investir ils proxims onns 8.69 milliuns francs el Center Fontauna, ha la suprastonza communal nezegiau il bien resultat dil quen 2020 per augmentar la cudischaziun ella prefinanziaziun da quei impurtont object sin 1.2 milliuns francs (cto. 3411.3893.00).

Il quen d'investiziun siara cun cuosts da frs. 2'492'083.09 e recavs da frs. 1'571'367.65, pia investiziuns nettas da frs. 920'715.44. Las grondas investiziuns pertuccan il secund pagament als indrezs da far neiv el territori da skis, las sanaziuns dalla Via Run e dalla Via Funs-Dado sco era da differentas canalisaziuns.

Rapport da gestiun

Il rapport da gestiun informescha detagliadamein davart l'activitad dallas autoritads communalas. Il cussegl da vischnaunca retscheiva la versiun provisorica.

En connex cun la tractaziun dil preventiv 2021 ha il cussegl da vischnaunca scursaniu per frs. 5'000.-- l'expensa per stampats e publicaziuns cun l'incarica da ponderar da reducir il diember da rapports da gestiun stampai. L'entschatta d'uonn ha la suprastonza communal decidu d'edir ina gasettina communal ch'informescha quater ga ad onn davart quei che cuora e passa en vischnaunca. Gest tenor resun ord la populaziun vegn la suprastonza communal ad examinar la pusseivladad d'integrar futuramein il rapport da gestiun el niev mied d'informaziun. Quei drova denton entgin temps, aschia ch'il rapport da gestiun 2020 vegn uonn aunc edius en la fuorma usitada.

Survesta dallas cefras indicativas

		Quen 2020	Preventiv 2020	Quen 2019
Atgna finanziaziun	frs.	2'176'157	frs. 562'800	frs. 2'119'740
Deivet net absolut	frs.	875'397	frs. 4'849'965	frs. 2'197'965
Deivet net per habitont	frs.	428	frs. 2'370	frs. 1'074
Grad d'atgna finanziaziun		236.36 %	17.51 %	112.54 %
Quota d'atgna finanziaziun		14.12 %	3.85 %	14.72 %
Quota dil survetsch da capital		4.35 %	5.18 %	6.62 %
Quota da debitaziun dil tscheins		0.50 %	1.00 %	0.52 %

Ils daners d'emprest ein enviers igl onn vargau sereduci per frs. 125'000.-- e muntan per la fin 2020 a frs. 12'250'000.--.

Midadas enviers il preventiv

El decuors digl onn 2020 han las instanzas communalas concediu suandonts credits che svieschan dil preventiv 2020:

Quen da gudogn e sperdita

cto.	expensas	entradas	intent	gremi
0210.3010.00	22'900.00		Indemnisaziun congedi per onns da lavur	sp
0220.3010.00	8'800.00		Indemnisaziun congedi per onns da lavur	sp
1620.3144.00	14'400.00		Center da sport e cultura: Concept da segirtad e fiug, localitads protecziun civila	sp
1620.3144.00	36'400.00		Center da sport e cultura: Realisaziun project segirtad e fiug, localitads protecziun civila	sp
3290.3636.00	4'000.00		Uniun da giuventetgna tetgala: Monduras da parada	sp
4210.3612.00	9'600.00		Spitex Cadi: Cuosts extraordinaris en connex cun coronavirus	sp
6150.3111.00.01	81'600.00		Acletta: Sanaziun e completaziun illuminaziun publica (2020+2021)	cv
6150.3141.00	36'000.00		Manteniment da vias el territori da baghegiar	sp
6150.3149.00	21'600.00		Provediment electric dall'illuminaziun publica a Raveras	sp
6150.3151.00	15'900.00		Parcadi Mumpé Tujetsch: Regruppament da terren	sp
6150.3151.00	31'500.00		Parcadi Mumpé Tujetsch	sp
6190.3111.00	50'000.00		Vehichel niev VW T6 2.0 TDI 4x4	sp
7100.3149.00	8'600.00		Contribuziun a Corporaziun d'aua Spina da Vin per manteniment da hidrants	di
7301.3130.05	11'000.00		Incaricas a Swiss Recycling	sp
7301.3510.00	-11'000.00		Correctura conto d'ulivaziun muort credit posteriur	sp
7710.3140.00	76'500.00		Sanaziun fossa comunabla e contuorns santeri	sp
8400.3134.00	9'700.00		Sanaziun dalla senda ella Val Cavardiras	di
8400.3134.00	28'200.00		Loipa Nordic Surselva: Reparar donns da malaura Punt da Brulf	sp

8400.3134.00	58'900.00		Cumpra cascharia a Clavaniev sco era indrezs da far neiv per loipa	sp
8400.3635.02	17'400.00		Concept da traffic, concept pil traffic public local	sp
8400.3635.02	18'700.00		Augment dalla purschida dil bus local da stad 2020	sp
8500.3635.00	10'000.00		Uniun da commerci e professiun Mustér: Ediziun dil magazin	sp
8500.3635.00	25'000.00		Sedrun Disentis Tourismus SA: Cumpra d'aczias	sp
9630.3134.03	81'800.00		Contribuziuns da perimeter Via Sogn Gions	sp
9630.3134.03	75'500.00		Contribuziuns da perimeter Via Sogn Placi	sp
	743'000.00	0.00	Total credits supplementars e posteriurs	
		743'000.00	Surpli expensas supplementaras netto	
		134'800.00	Surpli entradas tenor preventiv 2020 excl. credits supplementars e posteriurs	
		608'200.00	Surpli expensas tenor preventiv 2020 incl. credits supplementars e posteriurs	

Legenda:

di = direziun communal
sp = suprazion communal
cv = cussegl da vischnaunza
cdv = cuminanza da votants

Quen d'investiziun

<i>cto.</i>	<i>preventiv</i>	<i>credit concediu</i>	<i>intent</i>	<i>gremi</i>
6150.5010.03	0.00	2'300.00	Credit supplementar sebasond sil quen final resp. controlla da credits	sp
6150.5010.05	0.00	2'100.00	Credit supplementar sebasond sil quen final resp. controlla da credits	sp
6150.5030.05	145'000.00	99'800.00	Illuminaziun Via da Paders	sp
6150.5030.07	0.00	53'000.00	Parcadi staziun da Segnas	sp
7201.5032.22	215'000.00	264'000.00	Acletta, sanaziun e cumpletaziun dalla canalisaziun	cv
7201.5042.04	0.00	11'800.00	Credit supplementar sebasond sil quen final resp. controlla da credits	sp
7300.5043.02	160'700.00	14'000.00	Molok a Raveras, enstagl suschna da rumians (survarga buc il preventiv)	sp
7301.5043.02.01	0.00	48'400.00	Moloks Acletta, renovaziun dils posts per la rimnada da rumians	cv
	520'700.00	495'400.00	Total credits supplementars e posteriurs	
		-25'300.00	Surpli expensas supplementaras netto	
		3'240'100.00	Surpli expensas tenor preventiv 2020, excl. credits supplementars e posteriurs	
		3'214'800.00	Surpli expensas tenor preventiv 2020 incl. credits supplementars e posteriurs	

Entginas explicaziuns tiel quen da gudogn e sperdita

<i>0110.3170.00 Cuosts da viadi e spesas</i>	Igl augment da cuosts deriva dall'affittaziun dallas localitads el Center da sport e cultura per las sedutas dil cussegl da vischnaunca e per emetter quellas via livestream (consequenzas dil coronavirus).
<i>0210.3109.00 0210.4250.00 Cartas da viagiari dil di</i>	Muort las restricziuns per cumbatter la pandemia ei la populaziun viaggiada pli pauc. Consequentamein ha la vischnaunca vendiu bia pli paucas cartas da viagiari dil di. Ordlunder resulta in surpli da cuosts da frs. 19'280.--.
<i>0220.4210.00 Lubientschas da baghegiar</i>	La taxa per la lubientscha dil Hotel Acla da Fontauna ei buca cuntenida el quen 2020.
<i>1110.3132.00 Controllas polizialas</i>	Il cussegl da vischnaunca ha buca tractau la proposta dalla suprastanza communal per ina nova lescha davart igl uorden ed il ruaus public. Per quei motiv ein las controllas polizialas buca vegnidas augmentadas sco previu el preventiv 2020.
<i>3290 Cultura, ulteriur</i>	En consequenza dallas mesiras da protecziun encunter COVID-19 han giu liug pli paucas occurrenzas culturalas (p.ex. emprems d'uost, concerts). Consequentamein ein ils cuosts per la cultura pli bass che budgetau.
<i>3411.3632.00 Cumpart cuosts CSC</i>	Igl augment dils cuosts nets da rodund frs. 58'000.-- deriva cunzun dallas consequenzas dil coronavirus (meins entradas dalla cafetaria e dil quartier da gruppas).
<i>3411.3893.00 Deposit en prefinanziaziun CSC</i>	Augment dil deposit ella prefinanziaziun dil CSC da 0.6 sin 1.2 milliuns francs. Cheutras vegnan ils futurs quens communal descargai (mira proposta 2 sin la davosa pagina da quest messadi).
<i>4330.3136.00 Dentista da scola</i>	La dentista da scola meina sia pratica naven da 2020 sco societad acziunara. Consequentamein sedat in'otra relaziun d'engaschament e l'obligaziun da pagar prestaziuns socialas croda. Tenor las directivas dil model da contabilitad harmonisau ha stuiu vegnir aviert in niev conto cun la funcziun 3136.
<i>6150.3300.00 Amortisaziuns ordinaras</i>	Amortisaziun ordinaria supplementara da frs. 300'000.-- dallas vias cantunalas (mira cefra 9.1 dall'annexa tiel quen 2020).
<i>7201.3144.00 Manteniment dalla serenera</i>	El quen 2019 ein per sbagli vegnidas cudischadas contribuziuns federalas en favur da remplazzar la maschina da gas alla serenera Raveras. El quen 2020 ein quels daners vegni cudischai entuorn dil conto 7201.3144.00 sil conto 7201.5043.00.
<i>7301 Dismessa da rumien</i>	Cunquei che las taxas fundamentalas per la dismessa da rumien ein 2020 buca vegnidas augmentadas sco previu (cto. 7301.4240.00), siara la finanziaziun speciala cun in manco da frs. 40'082.48 (cto. 7301.4510.00). Il conto da bilanza dalla finanziaziun speciala da rumien ha la fin 2020 in saldo da frs. -13'410.05 (cto. 29003.01).
<i>7710.4511.00 Prelevaziun fondos da fossas</i>	Differents fondos da fossas sclamadas ein vegni sliigai. Cunquei che quels fondos ein adina vegni tscheinsi internamein, han quels aunc giu in saldo alla fin da lur cuoz.

<i>7790.3910.00 Lavurs dad auters departaments</i>	En consequenza dil coronavirus han las tualettas publicas stuiu vegnir controlladas e schubergiadas bia pli savens.
<i>8712 Provediment e commerci d'energia</i>	Igl onn hidrologic dallas ovras electricas corrispunda buca agl onn calendar da quen. Per quei motiv sedattan adina puspei differenzas denter preventiv e quen.
<i>9630.3134.03 Contribuziuns da perimeter</i>	El preventiv 2020 ei vegniu munchentau d'integrar las contribuziuns da perimeter vid las sanaziuns dalla Via Sogn Gions e dalla Via Sogn Placi che la vischnaunca ha da pagar pigl agen terren. Consequentamein ha la suprastanza communal concediu ils corrispundents credits posteriurs.
<i>9630.4411.00 Recav vendita da facultad finanziala</i>	Quei recav buca budgetau ei seditas entras la vendita dils 13 parcadis el parcadi sutterrann a Sogn Gions.
<i>9630.4430.01 Tscheins TCS Fontanivas</i>	La bun'aura ed ils biars hosps sil campadi a Fontanivas han procurau per in bien onn da gestiun e consequentamein per in augment dil tscheins pil terren en dretg da baghegiar.

Indicaziuns tiel quen d'investiziun

Las investiziuns nettas da 0.92 milliuns francs schaijan 2.29 milliuns francs sut il preventiv. Quella differenza deriva d'ina vart d'in augment dils recavs e da l'autra vart da meins investiziuns che previu. Sco gia menziunau ein differents projects vegni concludi. Cheutras han ils quens finals saviu vegnir fatgs e la vischnaunca ha saviu incassar las contribuziuns tenor dretg e cunvegnas. Dalla vart dils cuosts ein differentas investiziuns s'entardadas sco p.ex. la sanaziun dalla Via Raveras, la construcziun da fermadas dil traffic public sco era differentas investiziuns en sendas da viandar e da bike.

Il preventiv dil quen d'investiziun cuntegn mintgamai investiziuns gia decididas e quellas aunc previdas. Concernent las investiziuns previdas decida mintgamai aunc l'istanza cumpetenta davart il credit effectiv. Cheutras sa ei dar el decuors digl onn da quen correcturas el preventiv che vegnan marcadadas cun ina steila. Per la controlla dils cuosts d'investiziun resp. da projects ei la controlla da credits impurtonta.

Propostas

En concordanza cun la cumissiun da gestiun

p r o p o n a

la suprastonza communalal al cussegl da vischnaunca:

1. d'approbar il rapport da gestiun ed il quen 2020;
2. da far in deposit dad 1.2 milliuns francs ella prefinanziaziun per la sanaziun cumplexsiva dil Center da sport e cultura;
3. da suttametter il quen 2020 al referendum facultativ conform agl art. 21, lit. a dalla constituziun communalal.

Suprastonza communalal Disentis/Mustér

Il president:

Il canzlist:

René Epp

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 12 d'avrel 2021

Document cuntenend:

- survesta dil quen 2020
- quen da gudogn e sperdita 2020
- quen d'investiziun 2020
- bilanza pils 31-12-2020
- quen dalla circulaziun dils mieds finanziaals
- quen e bilanza dil Center da sport e cultura 2020
- quen dalla meglieraziun funsila 2020
- annexa tiel quen 2020
- rapport dalla cumissiun da gestiun

Plinavon:

- sboz dil rapport da gestiun 2020